

Даниял кітабы — Екі Жүзінші Сан

*Пайғамбарлықтың ашылуы: Екінші жиналудың мәні және оның
Адвентистік эсхатологиядағы маңызы*

Jeff Pippenger
2024-05-05

Біз Ишая пайғамбар, ал кейіннен Уайт ханым айқындаған екінші жинау ретінде бейнеленген пайғамбарлық кезеңді қарастырып отырмыз.

Сол күні Ессейдің тамыры халықтарға ту болып тұрады; оған өзге ұлттар ұмтылады; әрі Оның тыныштығы даңқты болады. Сол күні Жаратқан Ие Өз халқының аман қалған қалдығын — Ассурдан, Мысырдан, Патростан, Куштан, Еламнан, Шинардан, Хаматтан және теңіз аралдарынан — қайтадан, екінші рет, құтқарып алу үшін қолын созады. Ол халықтар үшін ту көтереді де, Израилдің қуғындалғандарын жинайды, әрі Яһуданың жан-жаққа шашырап кеткендерін жердің төрт бұрышынан топтастырады. Сонда Ефремнің қызғанышы де кетеді, ал Яһудаға қарсы тұрғандар жойылады: Ефрем Яһудаға қызғанбайды, ал Яһуда Ефремді қыспаққа алмайды. Ишая 11:10–13.

Құдайдың соңғы күндердегі халқы екінші рет жиналғанда, сол шәкірттердің арасында Алғашқы өнім мейрамының алдында болған он күнмен бейнеленген бірлік орнайды; Ишая соған қатысты былай дейді: «Ефремнің қызғанышы да жойылады, Яһуданың жаулары да қиылып тасталады; Ефрем Яһудаға қызғанбайды, ал Яһуда Ефремді қыспаққа алмайды.»

«Сынақтар Құдай халқының басына келеді, әрі арамшөп бидайдан ажыратылуға тиіс. Бірақ Ефрем енді Яһудаға қызғанышпен қарамасын, ал Яһуда да енді Ефремді кинамасын. Мейірімді, нәзік, жанашыр сөздер қасиеттелген жүректер мен еріндерден ағып шығатын болады. Біздің бірлікте болуымыз аса қажет, ал егер бәріміз Мәсіхтің момындығы мен кішіпейілділігін издесек, онда бізде Мәсіхтің ойы болады, әрі рух бірлігі орнайды». Review and Herald, March 19, 1895.

Біріктіру — Мәсіх жүз қырық төрт мыңды екінші рет жинағанда жүзеге асыратын ісінің бір құрамдас бөлігі. Бұл бірлік Елуінші күн мейрамына дейінгі он күнмен және Экзетердегі лагерьлік жиналыстың алты күнімен бейнеленді, әрі 1844 жылғы 22 қазандағы ұлы түңілуге душар болғандар өз жолынан таймаған болса, ол 1856 жылдан 1863 жылға дейін жүзеге асырылуы мүмкін еді.

Бірақ үміттің үзілуінен кейінгі күмән мен белгісіздік кезеңінде адвентке сенушілердің көпшілігі сенімдерінен тайды. Араларына келіспеушіліктер мен жікке бөлінулер енді.... Осылайша іс бөгеліп қалды да, әлем қараңғылықта қалдырылды. Егер бүкіл адвентистік қауым Құдайдың өсиеттері мен Исаның сенімі төңірегінде біріккен болса, біздің тарихымыз қандайша мүлде өзгеше болар еді!

«Мәсіхтің келуі осылайша кешеуілдеуі Құдайдың еркі емес еді. Құдай Өз халқы — Израилдің — қырық жыл бойы шөл далада қаңғып жүруін белгілеген жоқ. Ол оларды

тікелей Қанахан жеріне бастап кіргізіп, сонда қасиетті, дені сау, бақытты халық етіп орнықтыруға уәде берді. Бірақ бұл хабар алғаш жарияланғандар “сенбегендіктері себепті” кіре алмады (Еврейлерге 3:19). Олардың жүректері күңкілге, бүлікке және өшпенділікке толы болды, сондықтан Ол олармен жасаған Өз келісімін орындай алмады.

«Қырық жыл бойы сенімсіздік, күңкілдеу және бүлік ежелгі Израилді Қанахан жерінен айырды. Сол күнәлар қазіргі Израилдің көктегі Қанаханға кіруін де кешіктірді. Екі жағдайда да кінә Құдайдың уәделерінде болған жоқ. Бізді осы күнә мен қасірет дүниесінде осыншама жыл ұстап тұрған нәрсе — Иенің халқы деп танылатындардың арасындағы сенімсіздік, дүниеге берілгендік, бағышталмаушылық және алауыздық». Selected Messages, 1-кітап, 68, 69.

Екінші періштенің түсуі алғашқы түңілу кезінде орын алған бытырауды айқындады; сол түңілу кідіру уақытын бастады, содан кейін Эксетердегі лагерьлік жиналыста алты күнге созылған кезеңге алып келді, онда жиналыстың соңында Түн ортасындағы айқай хабарындағы Киелі Рухтың төгілуінен бұрын осы хабар төңірегінде бірлікке қол жеткізілді.

1844 жылғы 22 қазанда үшінші періштенің түсуі ұлы түңілу кезінде бытырап кетудің болғанын айқындап көрсетті және Ең Қасиетті Орынмен байланысты ақиқаттар Құдай халқына ашылған кезде тәлім беру кезеңін бастады. 1849 жылға қарай Жаратқан Ие Өз халқын екінші рет қайта жинау үшін қолын созып жатқан еді, ал 1851 жылға қарай 1850 жылғы кесте ұсынылып жатты. Сол кесте іргелі хабарды, әрі дүниенің алдына ту ретінде көтеріліп қойылуға тиісті дәл сол хабарды бейнеледі.

Мәсіхтің шәкірттерін екінші рет жинауы Оның төмен түсуімен бірден басталды, ал Эксетердегілердің жиналуы кідіру уақыты кезеңінде басталды. 1863 жылғы бүлік тарихында екінші рет жинау 1844 жылы киелі орын туралы нұр ашылған кезде басталған тәлім беру үдерісінің кемінде бесінші жылында басталды. 1848 жылы Ислам сол кезде халықтарды қаһарландыруда еді. Екінші жинау Елуінші күн мейрамының алдында болған он күннің келуі арқылы, сондай-ақ Эксетердегі лагерьлік жиналыстың алты күні арқылы жүзеге асырылатын ілгерілемелі іс ретінде бейнеленген және ол 1856 жылға қарай аяқталуға тиіс еді.

Өз халқын екінші рет жинау ісі — үшінші періштенің қорытынды ісі, әрі ол Мәсіхтің қолымен жүзеге асырылады.

Сенбі күні келгенде, Ол мәжілісханада үйрете бастады; әрі Оны тыңдаған көпшілік қайран қалып: «Бұл адамға мұның бәрі қайдан келген? Оған берілген бұл қандай даналық, әрі Оның қолдары арқылы осындай құдіретті істер қалай жасалып жатыр?» — десті. Марк 6:2.

Құдайлық рәміз түскен кезде болатын бытырау ақырында екі түрлі табынушы тобын айқын көрсететін сынақ үдерісін бастайды, әрі осы арқылы ғибадатхананы тазартады.

Оның қолында айырмасы бар; ол қырманын әбден тазартып, бидайын қамбаға жинайды; ал сабанды өшпес отпен өртейді. Матай 3:12.

Сол кезеңде Құдай халқы періштенің қолынан хабарды алып, оны жеуге тиіс.

Содан кейін мен көктен түсіп келе жатқан басқа бір құдіретті періштені көрдім; ол бұлтпен киінген екен, басының үстінде кемпірқосақ бар еді, жүзі күндей, ал аяқтары отты бағаналардай еді. Оның қолында ашық тұрған шағын кітап бар еді; ол оң аяғын теңіздің үстіне, ал сол аяғын жердің үстіне қойды. Аян 10:1, 2.

1844 жылғы 19 сәуірде екінші періштенің келуі кезінде Құдай халқы бытырап кеткен еді. Олар бастапқыда 1840 жылғы 11 тамызда Аян кітабының тоғызыншы тарауы, он бесінші аятындағы пайғамбарлықтың орындалуымен жиналған болатын, алайда Иеміз кестедегі кейбір мерзімдерді есептеудегі қателіктің үстінен Өз қолын ұстап тұрған еді.

«Мен 1843 жылғы кестенің Жаратқан Иенің қолымен бағытталғанын және оның өзгертілмеуге тиіс екенін көрдім; ондағы сандар Оның қалағанындай болған; Оның қолы кейбір сандардағы бір қателіктің үстінде болып, оны жасырып тұрды, сондықтан Оның қолы алынғанға дейін оны ешкім көре алмады». Early Writings, 74.

Оның қолын алып тастауы Самуил Сноуға кешеуілдеген аянның дұрыс мерзімін анықтауға мүмкіндік берді.

«Өздерінің Иелерінің неге келмегенін түсіне алмаған, бірақ адалдықтарын сақтаған сол түңілген жандар қараңғылықта қалдырылған жоқ. Олар тағы да пайғамбарлық мерзімдерді зерттеу үшін Киелі кітаптарына бет бұрды. Жаратқан Иенің қолы сандардан алынды, және қателік түсіндірілді. Олар пайғамбарлық мерзімдердің 1844 жылға дейін жететінін көрді, әрі пайғамбарлық мерзімдердің 1843 жылы аяқталғанын көрсету үшін өздері келтірген дәл сол дәлелдердің олардың 1844 жылы аяқталатынын дәлелдейтінін ұқты». Early Writings, 237.

Бірінші және екінші періштелердің тарихында Мәсіхтің қолымен байланысты межелер тізбегі бар. Ол 1840 жылғы 11 тамызда және 1844 жылғы 19 сәуірде түскен кезде, Оның қолында хабар болды. 1842 жылғы мамырда 1843 жылғы кестенің жасалуына және басылып жариялануына бағыт берген — Оның қолы еді. Кестедегі сандардағы қателікті мөрлеп жапқан да — Оның қолы еді. Алғашқы түңілудің шашырауынан кейін Еремия Мәсіхтің қолының салдарынан жалғыз отырды. Содан кейін Ол Өз қолын алып тастады, сөйтіп Түн ортасындағы айқай хабарын мөрінен ашты. Өз халқын екінші рет жинау үшін қолын созу әрекеті алғашқы түңілуден бастап Exeter лагерлік жиналысына дейін жалғасты, Киелі Рухтың төгілуінен он күн бұрын шәкірттердің ақырында Иерусалимде жиналғаны сияқты. 1844 жылғы 22 қазанда үшінші періште келген кезде Жаратқан Ие Өз қолын көтерді.

Мен көрген, теңіздің үстінде және жердің үстінде тұрған періште қолын көкке көтеріп, көк пен ондағы нәрселерді, жер мен ондағы нәрселерді, теңіз бен ондағы нәрселерді жаратқан, мәңгілік мәңгі өмір сүретіннің атымен ант етіп: енді уақыт болмайды, деді. Аян 10:5, 6.

1840 жылғы 11 тамыздағы алғашқы жиналыстан 1844 жылғы 22 қазанға дейін бірінші және екінші періштелердің тарихы Мәсіхтің қолымен таңбаланған. 1844 жылғы 22 қазанда үшінші періште төмен түсті, ал кішігірім миллериттік қауым Ұлы Күйзеліс салдарынан бытырап кетті. Сол күні Мәсіх қолын көкке көтеріп, уақыт енді болмайды деп ант етті.

1844 жылдан 1863 жылға дейінгі тарихтағы екінші жиналу Мәсіхтің қолын көтеруінен басталды, әрі Ол қолында жеуге тиісті хабарды да ұстап тұрды. Содан кейін, 1849 жылы, Ол бытырап кеткен халқын жинау үшін қолын екінші рет созды. Ол халық Түн ортасындағы айқай хабары арқылы жиналған еді, ал алдын ала айтылған оқиға жүзеге аспаған кезде бытырап кетті. Эксетердегі лагерьлік жиналыста Мәсіх Өз отарын жинап, оларды хабар төңірегінде бірлікке келтірді, дәл Өзі Алғашқы өнім мейрамының алдында өткен он күнде істегеніндей. Филадельфиялық Миллериттер Эксетердегі лагерьлік жиналыстан шығып, Алғашқы өнім мейрамын қайталады. 1856 жылы Мәсіх Лаодикияға ауысқан қозғалыстың сыртында болды, өйткені Мәсіх лаодикиялықтың жүрегінің сыртында тұрып, кіруге ұмтылып, есікті қағады.

Міне, Мен есіктің алдында тұрып, қағып тұрмын: егер кімде-кім Менің дауысымды естіп, есікті ашса, Мен оның қасына кіріп, онымен бірге кешкі ас ішемін, ал ол Менімен бірге ішеді. Аян 3:20.

1856 жылы Мәсіхтің қолы Лаодикиялық Миллерит қозғалысының есігін қағып тұрды, бірақ одан еш нәтиже шықпады. Бұдан жеті жыл бұрын, 1849 жылы, Ол Өз халқын екінші рет жинай бастаған еді, бірақ күмән мен сенімсіздік Филадельфиялық қозғалысты тоқтатты.

«Егер адвентистер 1844 жылғы ұлы түңілуден кейін өз сенімдерін берік ұстап, Құдайдың ашылып келе жатқан жетелеуші қамқорлығына бірлікте ілесе отырып, үшінші періштенің хабарын қабылдап, оны Киелі Рухтың құдіретімен дүниеге жариялаған болса, олар Құдайдың құтқаруын көрер еді, Иеміз олардың күш-жігерімен құдіретті түрде әрекет етер еді, іс аяқталған болар еді, әрі Мәсіх осы уақытқа дейін Өз халқын сыйына қабылдап алу үшін келген болар еді. Бірақ түңілуден кейінгі күмән мен белгісіздік кезеңінде адвенттік сенушілердің көбі өз сенімдерін тастап кетті.... Осылайша іс бөгеліп қалды, ал дүние қараңғылықта қалдырылды. Егер бүкіл адвентистік қауым Құдайдың өсиеттері мен Исаның сенімі негізінде біріккен болса, біздің тарихымыз қандай мүлде өзгеше болар еді!» Evangelism, 695.

2001 жылғы 11 қыркүйекте Мәсіх Өзінің соңғы күндердегі халқын жинады, ал кейін олар 2020 жылғы 18 шілдеде бытырап кетті. 2001 жылғы 11 қыркүйекте жиналғандар Мәсіхтің қолынан жасырын кітапты алып, оны жеді. 2020 жылғы 18 шілдеде олар Оның жоғары көтерілген қолымен бейнеленген әмірді қабылдамай тастады; сол қол «уақыт енді болмайтынын» айқындап тұрды.

Филадельфиялық миллериттер 1843 жылға қатысты өздерінің жалған болжамында ешқандай бүлікшілдікті танытқан жоқ, өйткені олар Ие ашып берген бүкіл жарыққа сай әрекет етті; бірақ 2020 жылғы 18 шілдеде үшінші періштенің қозғалысындағы лаодикиялықтар Оның қолымен байланысты жарыққа қарсы бүлік жасады. 1844 жылдан

кейін бірінші періштенің филадельфиялық қозғалысы «күдік пен белгісіздік кезеңінде» «сенімдерінен айнып», лаодикеялықтарға айналды.

1856 жыл — соңғы күндердегі Құдай халқы үшін өтпелі кезеңді бейнелейтін ауысу нүктесін білдіреді.

1849 бен 1856 жылдардың арасындағы жеті жылдың бір кезеңінде филадельфиялық миллерит қозғалысы Жаратқан Иенің Өз халқын екінші рет жинау үшін созған қолына қарсы тұрды, ал уәде етілгені — Ол сол кезде өткендегі істегенінен де артық іс істемек еді.

«23 қыркүйекте Жаратқан Ие маған Өз халқының қалдығын қайтарып алу үшін қолын екінші рет созғанын және осы жиналу уақытында күш-жігерді екі есе арттыру қажет екенін көрсетті. Тарырау уақытында Израил соғылып, быт-шыт болды; бірақ енді, жиналу уақытында, Құдай Өз халқын сауықтырып, жарасын таңады. Тарырау кезінде ақиқатты тарату үшін жасалған күш-жігердің әсері тым аз болды, өте аз не мүлде ештеңе тындырмады; ал жиналу уақытында, Құдай Өз халқын жинау үшін қолын созған кезде, ақиқатты тарату жолындағы күш-жігер көзделген нәтижесін береді. Барлығы да бұл іске біріккен әрі құлшынысты болуы тиіс. Маған қазір, жиналу уақытында, бізді басқару үшін мысал ретінде тарырау кезеңіне жүгінудің кез келген адам үшін ұят екені көрсетілді; өйткені егер Құдай қазір біз үшін сол кезде істегенінен артық ештеңе істемесе, онда Израил ешқашан жиналмас еді. Ақиқаттың қағаз жүзінде жариялануы, оның уағыздалуы сияқты, сондай-ақ қажет». Review and Herald, November 1, 1850.

Әлбетте, Иеміз Өз ісін бірлікте алға жылжытпақ болды, бірақ сол бірлік анық күйреген еді, әрі «түңілуге ілескен күмән мен белгісіздік кезеңінде адвенттік сенушілердің көпшілігі өз сенімдерінен айырылды». The Present Truth (кейінірек the Review and Herald) 1849 жылы жариялана бастады, ал 1851 жылға қарай 1850 chart қолжетімді болды, бірақ 1856 жылға келгенде, Леуіліктер кітабының жиырма алтыншы тарауындағы «жеті уақыт» туралы хабар аяқталмай қалдырылды. 1844 жылғы 22 қазанда ашылған хабар екі мың үш жүз жыл және екі мың бес жүз жиырма жыл туралы уақыт пайғамбарлықтары аяқталған кезде жүзеге асты.

Сол кезде сенбілік басқа ілімдердің үстінен нұр шашқан ілім болды, әрі он екі жыл бойы сынақ үдерісі жүріп, ақырғы сынақ 1856 жылы келіп жетті. Сол сынақ жердің сенбілік тынысына қатысты болды, және ол адамдар үшін сенбілік тыныстан басталған сынақ үдерісінің аяқталуын белгіледі. Сынақ кезеңі Альфа мен Омеганың таңбасын алып жүрді. 1856 жыл сондай-ақ Миллер ашқан алғашқы іргетастық ақиқатқа қатысты білімнің артуын да білдірді, сондықтан ол осы деңгейде де Альфа мен Омеганың таңбасына ие болды. Құдайдың қасиеттелген халқының белгісі болып табылатын сенбілік ақиқат жетінші кернейдің үн қатуы ретінде бейнеленді; сол кезде сенушінің бойындағы Мәсіхтің құпиясы, яғни ұлылықтың үміті, толық орындалады. «Жеті рет» Күнәні өтейтін күні үн қатуға тиіс болған мерейтой кернейі арқылы бейнеленді.

1856 жылдан 1863 жылға дейінгі жеті жыл Иерусалимдегі шәкірттер үшін он күнді, ал филадельфиялық миллериттер үшін Эксетердегі лагерьлік жиналыстың алты күнін бейнеледі; бірақ, өкінішке қарай, бұл кезең Жаратқан Иенің Өз халқын өтпелі кезең арқылы

бастап жүргенінде Оған еруден бас тартатындардың көрінісіне айналды. Жеті күркіреудің тарихи кезеңі болып табылатын бірінші және екінші періштелердің тарихы Жаратқан Иенің 1844 жылғы 19 сәуірден бастап Өз халқын екінші рет жинау үшін қолын созғанын айқындайды, әрі ол даналардың Мәсіхтің соңынан Ең Киелі орынға еріп кіргеніндегі мойынсұнғыш жауапты бейнелейді.

Бірінші Қадештің тарихы, яғни 1844 жылдан 1863 жылға дейінгі үшінші періштенің тарихы, Жаратқан Иенің Өз халқын екінші рет жинау үшін қолын тағы да созғанын айқындайды, бірақ сол тарихта бүлік көрініс табады. Енді, үшінші рет, 2023 жылдың шілде айынан бері Жаратқан Ие Өз халқын екінші рет жинау үшін қолын тағы да созып отыр, және олар екінші Қадешті мойынсұнғыш Филадельфиялықтар ретінде жүзеге асырады, өйткені ақиқаттың айырым белгісі бұл үш реттің басы мен соңы мойынсұнғыш Филадельфиялықтарды бейнелейтінін, ал ортаңғы мысал мойынсұнбайтын Лаодикиялықтар екенін айқындайды.

Бұл зерттеуді келесі мақалада жалғастырамыз.

«Шіркеулер Лаодикеяға арналған хабарға құлақ аса ма? Олар тәубеге келе ме, әлде ақиқаттың ең салтанатты хабары — үшінші періштенің хабары — дүниеге жарияланып жатқанына қарамастан, күнәде жүре бере ме? Бұл — рақымның соңғы хабары, құлаған әлемге берілген соңғы ескерту. Егер Құдайдың қауымы жылыұшыраңқы күйге түссе, онда ол Құдайдың алдында құлаған, жындардың мекені, әрбір арам рухтың панасы және әрбір арам әрі жеккөрінішті құстың торы болған деп бейнеленген шіркеулерден артық ілтипат таппайды. Ақиқатты естіп, қабылдауға мүмкіндігі болып, Өздерін Құдайдың өсиеттерін ұстанатын халқы деп атай отырып, Жетінші күн адвентистері шіркеуімен біріккен, бірақ атаулы шіркеулерден артық өміршендігі мен Құдайға бағышталуы жоқ адамдар Құдайдың заңына қарсы тұратын шіркеулер сияқты-ақ Құдайдың жазаларын сөзсіз тартады. Тек ақиқат арқылы қасиеттелгендер ғана Мәсіх Өзін сүйетін және Оның өсиеттерін сақтайтындар үшін дайындауға кеткен көктегі мекендерде патшалық әулетті құрайтын болады.

«“Оны танымын” деп айтып, Оның өсиеттерін орындамайтын адам — өтірікші, әрі онда ақиқат жоқ» [1 Жохан 2:4]. Бұған Құдайды танимыз және Оның өсиеттерін орындаймыз деп мәлімдейтін, бірақ мұны игі істерімен көрсетпейтіндердің бәрі кіреді. Олар өз істеріне қарай алады. «Оның ішінде тұратын әркім күнә жасамайды; ал күнә жасайтын әркім Оны көрген де жоқ, таныған да жоқ» [1 Жохан 3:6]. Бұл барлық шіркеу мүшелеріне, соның ішінде Жетінші күн адвентистері қауымдарының мүшелеріне де арналған. «Балаларым, сендерді ешкім алдамасын: әділдік істейтін адам, Ол әділ болғанындай, әділ. Күнә істейтін адам шайтаннан, өйткені шайтан әуел бастан күнә жасап келеді. Құдай Ұлы шайтанның істерін жою үшін көрінді. Құдайдан туған әркім күнә жасамайды, өйткені Оның ұрығы оның ішінде қалады; әрі ол күнә жасай алмайды, себебі ол Құдайдан туған. Құдайдың балалары мен шайтанның балалары осыдан белгілі болады: әділдік істемейтін ешкім Құдайдан емес, сондай-ақ бауырын сүймейтін де Құдайдан емес» [1 Жохан 3:7–10].

«Өздерін сенбі күні қасиетті ұстайтын адвентистерміз деп мәлімдейтіндердің бәрі, бірақ сонымен бірге күнә ішінде жүре беретін болса, Құдайдың алдында өтірікшілер. Олардың күнәкар жүріс-тұрысы Құдайдың ісіне қарсы әрекет етуде. Олар өзгелерді күнәға бастап барады. Біздің қауымдарымыздың әрбір мүшесіне Құдайдан мына сөз келеді: “Аяқтарың үшін түзу жолдар жасаңыздар, ақсақ нәрсе жолдан тайып кетпесін, қайта сауығып кетсін. Барлық адамдармен татулықты және киелілікті ұстаныңдар, онсыз ешкім Жаратқан Иені көрмейді: Құдайдың рақымынан біреу құр қалып қоймасын деп қырағылықпен қараңдар; қандай да бір ащы түбір өсіп шығып, сендерді мазаламасын және соның салдарынан көпшілік арамдалмасын; сондай-ақ, бір тілім ас үшін өзінің тұңғыштық құқын сатып жіберген Есау сияқты не азғын, не киесіз жан болмасын. Өйткені сендер білесіңдер, кейін ол батаны мұра етіп алғысы келгенде, қабылданбай қалды; өйткені ол оны көз жасымен мұқият іздесе де, тәубеге келуге орын таба алмады” [Еврейлерге 12:13–17].»

«Бұл ақиқатқа сенеміз деп мәлімдейтін көптеген адамдарға қатысты. Олар өздерінің нәпсіқұмар әдеттерінен бас тартудың орнына, Шайтанның арбаушы софистикасының ықпалымен теріс бағыттағы тәлім жолына түседі. Күнә күнәлі нәрсе ретінде ажыратылмайды. Олардың ар-ожданының өзі арамданған, жүректері бұзылған, тіпті ойлары да үнемі бұзылған. Шайтан оларды жандарды бүкіл болмысты арамдайтын лас істерге азғыру үшін алдамшы қармақ ретінде пайдаланады. “Мұсаның заңын [яғни Құдайдың заңын] менсінбеген адам екі не үш куәнің алдында рақымсыз өледі: онда Құдай Ұлын аяқасты етіп, өзі арқылы киелі етілген келісімнің қанын арам нәрсе деп санап, рақым Рухын қорлаған адам қаншалықты ауыр жазаға лайық деп есептелмек, ойлаңдаршы? Өйткені біз: “Кек алу Маған тиесілі, қарымын қайтарамын, — дейді Жаратқан Ие”, — дегенді айтқан Оны білеміз. Тағы да: “Жаратқан Ие Өз халқын соттайды”. Тірі Құдайдың қолына түсу — қорқынышты нәрсе” [Еврейлерге 10:28–31].» Manuscript Releases, 19-том, 176, 177.